

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ СИСТЕМИ СУПРОВОДЖЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ

Представлено організаційну структуру, яка забезпечує розроблення і впровадження інтегрованої системи супроводження бюджетного процесу, а також розкрито основні обов'язки функціональних підрозділів організаційної структури та механізм взаємодії виконавців.

Ключові слова: організаційна структура, організаційне забезпечення, інтегрована система, прогнози розвитку областей.

Забезпечення ефективності реалізації таких складних науково-дослідних проектів, як інтегрована система супроводження бюджетного процесу, потребує узгодженої роботи всіх учасників проекту, а також високої міри взаємодії виконавців. Ухвалення рішень у цих проектах є найскладнішим і найважливішим елементом управління, оскільки необхідно враховувати комплекс завдань, що включає особливі вимоги до розроблення плану проекту і процедури підготовки даних. Регламентация взаємодії працівників можлива тільки за наявності відповідного організаційного забезпечення проекту [1–2].

Вирішення деяких аспектів проблеми формування організаційного забезпечення інтегрованої системи супроводження бюджетного процесу запропоновано у працях [3–5]. Разом з тим щороку основні завдання і принципи функціонування інтегрованої інформаційно-аналітичної системи супроводження бюджетного процесу уточнюються, що потребує розроблення відповідної організаційної структури управління процесами впровадження та використання інтегрованої системи.

Метою статті є розроблення організаційного забезпечення інтегрованої системи супроводження бюджетного процесу для її успішного впровадження у практичну діяльність та отримання якісних прогнозів розвитку економіки регіонів і України в цілому, зокрема під впливом фінансово-економічних регуляторів.

Завдання організаційного забезпечення полягає в тому, щоб створити такі структури управління проектом, які б найефективніше виконували інтегруючі функції взаємодії між усіма його учасниками на етапах розроблення, впровадження та використання. Кожен працівник повинен мати конкретні обов'язки, права і нести відповідальність за доручену йому ділянку роботи.

У загальному вигляді організаційна складова інтегрованої системи супроводження бюджетного процесу є сукупністю функціональних підрозділів організаційної структури – виконавців проекту; документів, що описують органи управління проектом, процедури виконання його основних етапів та управління ними, взаємодію його учасників; інструкцій з виконання процедур і шаблонів регламентуючих документів. Зважаючи на складність і великий масив необхідної інформаційної бази, організаційні рішення мають підтримуватися на рівні інформаційних технологій.

Говорячи про масштаби проекту, слід зазначити, що на етапі розроблення комплексу моделей для інтегрованої системи було задіяно шість інститутів і два регіональних наукових центри НАН України, вісім університетів МОНМС України.

Функціонування інтегрованої системи супроводження бюджетного процесу повинно бути організоване у певний спосіб (рисунок).

На основі використання інструментарію збору й оброблення статистичних даних, що характеризують економічні процеси всіх областей, АРК, міст Києва і Севастополя (а це більше 4000 показників по кожній області), Відділення економіки в особі Закарпатського регіонального центру соціально-економічних і гуманітарних досліджень НАН України повинно систематично одержувати дані в електронній формі від установ, які володіють інформацією, необхідною для функціонування й використання проекту, а саме: Державної служби статистики України, Міністерства фінансів України, Державної податкової служби України, Національного банку України, Пенсійного фонду України, Державної митної служби України.

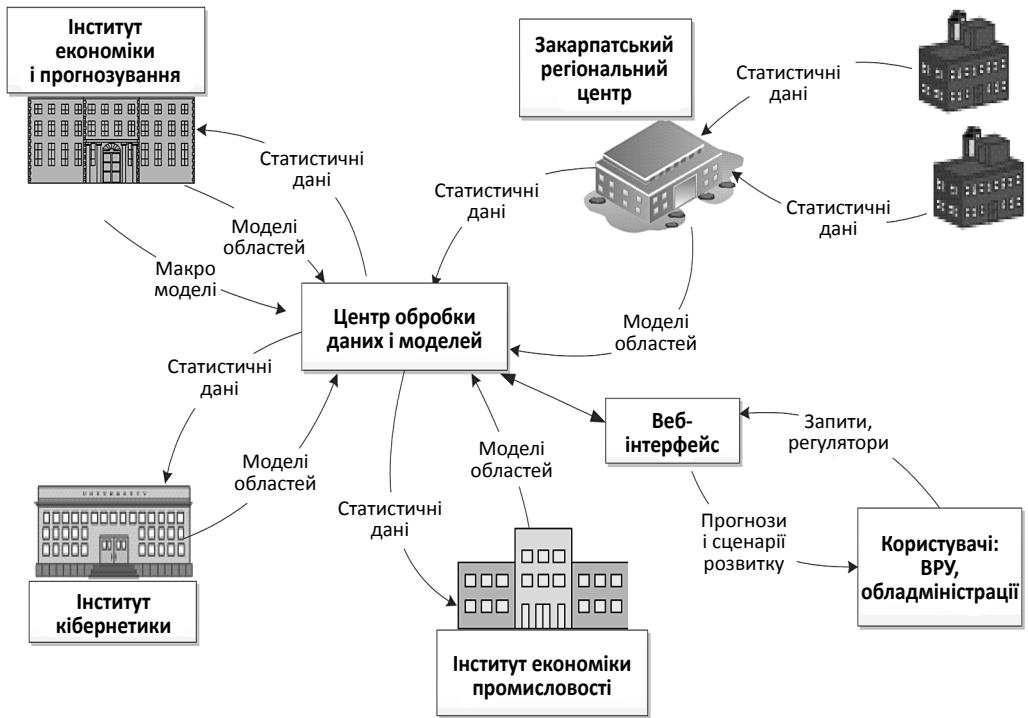

Рисунок. Схема функціонування інтегрованої системи супроводження бюджетного процесу

Складено авторами.

Варто звернути увагу на те, що підтримання центральних органів влади й управління у вирішенні питання централізованого систематичного збору статистичних даних забезпечить повноцінне й ефективне використання Інтелектуальної автоматизованої системи супроводження бюджетного процесу.

Після одержання статистичних даних Закарпатський регіональний центр здійснює їх аналіз, оброблення, групування та верифікацію, далі дані передають до центру оброблення даних і моделей інтегрованої системи (Інститут економіки промисловості НАН України) і розподіляють між учасниками проекту. Уточнені системно-динамічні моделі економік областей і України після налагодження, параметризації та актуалізації надходять до центру оброблення даних і моделей. Також макроекономічні прогнози економіки України надходять від Інституту економіки й прогнозування НАН України.

У центрі оброблення даних і моделей здійснюються узгодження оновлених моделей в інтегрованій системі й об'єднання моделей економік областей України з метою прогнозування наслідків впливу бюджетно-податкової політики на економіку держави, відпрацювання прийнятних сценаріїв розвитку економіки України або її регіонів, вироблення аргументованих фінансово-економічних рішень.

Результати функціонування інтегрованої системи супроводу бюджетного процесу аналізуються й верифікуються науковим координатором проекту – Інститутом економіки промисловості НАН України.

Таким чином, для реалізації проекту й успішного впровадження інтегрованої системи повинні бути розроблені:

- організаційна структура проекту, здатна забезпечити впровадження й супровід інтегрованої системи;
- програмно-аналітичний інструментарій “Макропрогноз економіки України”;
- автоматизована система централізованого збору й оброблення статистичних даних;
- уточнені системно-динамічні моделі економік областей і України в цілому з урахуванням впливу фінансово-економічних регуляторів;

- централізоване програмне забезпечення інтегрованої системи (модулі оброблення даних і моделей, система імітаційного моделювання та веб-інтерфейс);
- методичні положення та регламенти функціонування інтегрованої інформаційно-аналітичної системи супроводу бюджетного процесу в Україні окремо для виконавців і користувачів.

Для цього основні учасники проекту визначили чотири організації НАН України. Розглянемо детальніше їхні функції:

1. Інститут економіки й прогнозування НАН України є організаційним координатором проекту з метою узгодження дій між його учасниками й забезпечення своєчасного виконання всіх етапів розроблення та впровадження системи, створює регламенти функціонування системи, програмно-аналітичний інструментарій “Макропрогноз економіки України”, здійснює системне налагодження й супровід моделей економік Київської, Чернігівської, Кіровоградської, Хмельницької, Харківської, Сумської, Одеської областей і м. Києва з обліком специфічних для них видів економічної діяльності, виконує доведення всіх методичних рекомендацій щодо функціонування й супроводу роботи системи до конкретних регламентів.

2. Інститут економіки промисловості НАН України, який є науковим координатором проекту, розробляє організаційну структуру управління процесами впровадження й супроводу інтегрованої системи, контролює якість виконання робіт учасниками проекту, є центром оброблення даних і моделей інтегрованої системи, розробляє централізоване програмне забезпечення системи (модулі ведення хронології моделей, перевірки їх якості, стійкості до змін регуляторів, веб-інтерфейс системи). Інститут здійснює системне налаштування моделей економік Донецької, Дніпропетровської, Луганської, Рівненської, Запорізької, Херсонської областей, АРК і м. Севастополя, а також розробляє методичні рекомендації, що регламентують процедури організації впровадження й супроводу системи.

3. Закарпатський регіональний центр соціально-економічних і гуманітарних досліджень НАН України розробляє методичні рекомендації та програмний інструментарій централізованого автоматизованого збору, аналізу, оброблення і фільтрації статистичних даних та надсилає їх у Центр оброблення даних і моделей інтегрованої системи. Закарпатський центр також здійснює системне налагодження моделей економік Закарпатської, Івано-Франківської, Тернопільської, Миколаївської, Волинської та Чернівецької областей.

4. Інститут кібернетики ім. В. М. Глушкова НАН України здійснює системне налагодження моделей Житомирської, Львівської, Полтавської, Черкаської та Чернігівської областей з обліком специфічних для них видів економічної діяльності, а також розробляє й уточнює візуальні форми аналізу статистичних і прогнозних даних інтегрованої системи.

Зареєстровані користувачі інтегрованої системи супроводження бюджетного процесу отримують можливість формування прогнозів розвитку економіки областей на перспективу до трьох років, а також, змінюючи основні екзогенні чинники, які впливають на розвиток економіки, можливість аналізу очікуваних наслідків таких дій, що дає змогу підвищити ступінь обґрунтованості рішень, які приймають органи державної влади і управління на основі науково-аналітичних прогнозів економічного розвитку областей.

Виконано роботу з організаційного забезпечення проекту, а саме: сформовано організаційну структуру, визначено основних виконавців проекту та розподілено їх функції й завдання, здійснено проектування програмного забезпечення інтегрованої системи з урахуванням розроблення власної системи імітаційного моделювання та веб-інтерфейсу. Однак для успішного завершення проекту і переходу до практичного використання системи необхідно впровадити механізми централізованого автоматизованого систематичного збору інформації, потрібної для періодичного оновлення баз даних і математичних моделей інтегрованої системи супроводження бюджетного процесу.

Використані джерела

1. *Лена Р. М.* Організаційно-інформаційне забезпечення інформаційно-аналітичної системи супроводження бюджетного процесу на регіональному рівні / Р. М. Лена, Р. В. Прокопенко // *Современные подходы к моделированию сложных социально-экономических систем* : монографія / под ред. В. С. Пономаренко, Т. С. Клебановой, Н. А. Кизима. – Х. : ФАП Александрова К. М. : Инжек, 2011. – С. 168–181;

2. *Лєпа Р. М.* Забезпечення впровадження інформаційно-аналітичної системи супроводу бюджетного процесу / Р. М. Лєпа, Р. В. Прокопенко // *Складні системи і процеси*. – 2010. – № 2. – С. 46–52.
3. Інформаційно-аналітична система супроводження бюджетного процесу на регіональному рівні (Донецька область) : звіт про НДР / Ін-т економіки промисловості НАН України. – № ДР 0109U005865. – Донецьк, 2009. – 84 с.
4. Інформаційно-аналітична система супроводження бюджетного процесу на регіональному рівні (Донецька, Дніпропетровська і Луганська області) : звіт про НДР / Ін-т економіки промисловості НАН України. – № ДР 0110U008079. – Донецьк, 2010. – 102 с.
5. Інформаційно-аналітична система супроводження бюджетного процесу на регіональному рівні (АРК, м. Севастополь, Запорізька, Рівненська, Херсонська області) : звіт про НДР / Ін-т економіки промисловості НАН України. – № ДР 0111U007408. – Донецьк, 2011. – 99 с.